

Bilag 1**Høringssvarsnotat**

Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2019 om ændring af Inatsisartutlov om førtidspension har været i høring i perioden 05.04.2019 til 10.05.2019. Derudover har forslaget været offentliggjort på Naalakkersuisuts høringsportal www.naalakkersuisut.gl

Indledning:

Indkomne høringssvar med bemærkninger vedrørende forslagens materielle indhold er gengivet i deres helhed, og med departementets kommentarer anført i kursiv.

Om forslaget:

Det overordnede formål med ændringsforslaget er at nedbryde grænsehindringer mellem Grønland, Danmark og Færøerne for førtidspensionister. I december 2013 fremsatte de nordatlantiske medlemmer af Folketinget beslutningsforslag B 34 om iværksættelse af en systematisk indsats mod grænsehindringer inden for rigsfællesskabet. Beslutningsforslaget blev vedtaget d. 13. maj 2014.

En arbejdsgruppe bestående af embedsmænd fra Grønland, Danmark og Færøerne fik til opgave at kortlægge rigsdelenes pensionsregler og afdække hindringer, der måtte opstå ved flytningen inden for rigsfællesskabet. Rapporten blev afsluttet i 2016 og konkluderede blandt andet, at de forskellige pensionsordninger i rigets dele giver anledning til, at borgere oplever barrierer ved flytning mellem rigsdelenene.

I starten af 2018 blev der nedsat en arbejdsgruppe bestående af embedsmænd fra Grønland, Danmark og Færøerne med henblik på at udarbejde løsningsforslag til at nedbryde grænsehindringer for førtidspensionister, der flytter mellem rigsdelenene.

På et møde i december 2018 mellem Naalakkersuisoq for Sundhed, Sociale Anliggender og Justitsområdet, den danske beskæftigelsesminister og det færøske landstyredelem for sociale anliggender blev der aftalt 3 initiativer, der skal implementeres i hvert lands lovgivning. De 3 initiativer skal gøre det nemmere for førtidspensionister at flytte mellem Grønland, Danmark og Færøerne.

De 3 initiativer, der blev aftalt mellem de 3 ministre, har udmøntet sig i forslag om ændring af Inatsisartutlov om førtidspension.

Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse om udveksling af oplysninger mellem den grønlandske fraflytningskommune og tilflytningskommunen i hhv. Danmark og på Færøerne. Forslaget indeholder en bestemmelse om retten til at opretholde sin tilkendte førtidspension fra Grønland i op til 12 måneder i hhv. Danmark og på Færøerne, eller indtil førtidspensionisten får tilkendt førtidspension eller anden forsørgelse i tilflytningskommunen. Forslaget indeholder derudover en bestemmelse om, at førtidspensionister fra Danmark og førtidspensionister på højeste sats fra Færøerne med ingen eller næsten ingen arbejdssevne skal tilkendes førtidspension på højeste sats uden en forudgående arbejdsvurdering.

Forslaget har været sendt i høring til følgende:

Formandens Departement, Departementet for Natur og Miljø, Departementet for Finanser,

Departementet for Boliger og Infrastruktur, Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke, Departementet for Udenrigsanliggender, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Departementet for Sundhed, Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet, Departementet for Erhverv, Energi og Forskning, Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked, Avannaata Kommunia, Kommune Qeqertalik, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Det Sociale Ankenævn, Ligestillingsrådet i Grønland, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Institut for Menneskerettigheder, Børnerettighedsinstitutionen MIO, Foreningen Grønlandske Børn, MIBB (Bedre Børneliv), Sorlak (Fællesråd for børne- og ungdomsorganisationerne i Grønland), Tilioq, INOOQAT (Forældreforening for udviklingshæmmede i Grønland), Nunatsinni Inuit Innarluutillit Kattuffiat (Grønlandske Handicaporganisationer), ISI – Kalaallit Nunaanni tappiitsut isigiarsuttullu peqatigiiffiat (Foreningen for blinde og svagsynede i Grønland), KTK – Kalaallit nunaanni tusilartut kattuffiat (Døveforeningen i Grønland), Landsforeningen Autisme, kreds Grønland, Kattuffik Utoqqaat Nipaat (Ældreforeningen), Angajoqqaatigiit (Forældreforeningen til børn med ADHD og/eller autisme), Pissassarfik (Det landsdækkende handicapcenter), Neriuffik Kattuffiat (Kræftens Bekæmpelsen i Grønland), KNIPK (Handicapforeningen i Grønland), Sugisaq (Foreningen for sindslidende og deres pårørende), Røde Kors i Grønland, Grønlands Erhverv, SIK, Det Grønlandske Hus i Aarhus, Det Grønlandske Hus i Odense, Det Grønlandske Hus i Aalborg, Det Grønlandske Hus i København.

Følgende har indsendt høringsvar:

Departementet for Finanser, Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked, Departementet for Sundhed, Grønlands Erhverv, Institut for Menneskerettigheder, Ligestillingsrådet i Grønland, Det Grønlandske Hus Aalborg, Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke, Tilioq, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Avannaata Kommunia, Kommune Kujalleq, Det Grønlandske Hus Odense, KNIPK

Følgende har ingen bemærkninger:

Departementet for Finanser, Departementet for Råstoffer og Arbejdsmarked, Grønlands Erhverv, Departementet for Uddannelse, Kultur og Kirke, Avannaata Kommunia

1. Institut for Menneskerettigheder

”Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet har ved e-mail af 5. april 2019 anmodet om Institut for Menneskerettigheds eventuelle bemærkninger til forslag om ændring af Inatsisartutlov om førtidspension.

Instituttet finder det positivt, at der er taget initiativ til at udarbejde en bestemmelse, der kan hjælpe med at nedsætte sagsbehandlingstiden i førtidspensionssager, hvor en borger flytter mellem rigsdelen.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 7 a, stk. 1, at udveksling af oplysninger mellem en grønlandsk og henholdsvis dansk eller færøsk kommune skal ske i overensstemmelse med reglerne i landstingslov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning samt reglerne i Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om behandling af personoplysninger. Instituttet ønsker i den forbindelse at bemærke, at der med fordel kan udarbejdes en vejledning til, hvordan udvekslingen af oplysninger skal finde sted for at være i overensstemmelse med reglerne i de nævnte love.

Der henvises til departementets sagsnummer: 2018-26577.”

Svar: Bemærkningerne er taget til efterretning, men giver ikke anledning til ændringer i forslaget.

2. Ligestillingsrådet i Grønland

”Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet har anmodet Ligestillingsrådet om eventuelle bemærkninger til Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2019 om ændring af Inatsisartutlov om førtidspension i officiel høring.

Hermed fremsendes Ligestillingsrådets bemærkninger til høringen:

Grønlands Ligestillingsråd kan blot konstatere, at lovforslaget tilstræber at sikre, at personer der er omfattet af førtidspensionsregler og som fraflytter rigsdelen, kan have et levegrundlag mens de afventer en beslutning om tildeling af førtidspension. Dette er positivt og styrker førtidspensionisters rettigheder.”

Svar: Bemærkningerne er taget til efterretning, men giver ikke anledning til ændringer i forslaget.

3. Det Grønlandske Hus Aalborg

”Vi har i det grønlandske hus i Aalborg vurderet høringsmaterialet og har kun fundet anledning til at kommentere et enkelt punkt i ændringsforslaget: Retten til førtidspension bibeholdes i op til 12 mdr. ved flytning fra Grønland til Danmark.

Vores kommentar hertil er, at behandling af sager om førtidspension godt kan strække sig længere end 12 mdr. Hvordan er borgeren stillet i et evt. tomrum efter 12 mdr, hvor førtidspensionen fra Grønland ophører og indtil en afgørelse om førtidspension fra DK er endelig truffet?”

Svar: Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i forslaget.

På nuværende tidspunkt kan førtidspension tilkendt i Grønland ikke opretholdes ved flytning til hhv. Danmark og Færøerne. Førtidspensionisten skal derfor indgive en ny ansøgning om førtidspension i tilflytningsrigsdelen. Førtidspensionisten vil blive forsørget af de danske eller færøske offentlige myndigheder, mens sagen bliver behandlet i tilflytningsrigsdelen.

Forslaget giver en bedre økonomisk sikkerhed for flyttende grønlandske førtidspensionister, idet førtidspensionisten kan opretholde sin førtidspension fra Grønland i op til 12 måneder i hhv. Danmark og Færøerne. Skulle der mod forventning gå mere end 12 måneder, gælder de regler, der gælder i dag om offentlig forsørgelse i hhv. Danmark og Færøerne.

4. Tilioq – Handicaptalsmandsinstitutionen

”Departementet for Sociale Anliggender og Justitsområdet har anmodet Handicaptalsmandsinstitutionen om at komme med eventuelle bemærkninger til Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2019 om ændring af Inatsisartutlov om førtidspension. På baggrund af departementets udkast, har Handicaptalsmandsinstitutionen følgende bemærkninger:

Tilioq finder det positivt at man har taget initiativ til at nedsætte sagsbehandlingstiden i førtidspensionssager, hvor borgere flytter imellem rigsdelen. Vi finder det også yderst positivt at førtidspensionister kan opretholde deres førtidspension de første 12 måneder ved flytning mellem rigsdelen, så de sikres et økonomiske grundlag og derved sociale trykthed som de har ret til ifølge handicapkonventionens artikel 28.

Vi vil dog pointerer, at der i den nuværende lovgivning er følgende uhensigtsmæssigheder:

I § 15, 16 og 17 i den nuværende lov om førtidspension reguleres det tilkendte pensionsbeløb efter en eventuel partners årlige samlede indkomst. Dette finder vi meget uhensigtsmæssigt, da personer med handicap, som ikke er arbejdsdygtige, kan blive gjort økonomisk afhængige af deres partner. Dette strider imod handicapkonventionens artikel 28, som sikrer rettigheden til et liv med social tryghed. Det kan yderligere frygtes at personer med handicap, der modtager førtidspension ikke har mulighed for at flytte sammen med deres partner, da dette vil stille begge parter i en økonomisk uholdbar situation. Dette er et brud på handicapkonventionens artikel 23 – retten til et familieliv.

§ 31 i den nuværende lovgivning fastsætter at retten til førtidspension først indtræder 1. måned efter at kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om at tilkende førtidspension. Tilioq har fået flere henvendelser, der peger på at kommunernes sagsbehandling kan være unødvendig lang i sager, hvor der tilkendes førtidspension. Det kan frygtes at kommunerne har et økonomisk incitament for at trække behandling af førtidspensionsager i langdrag. Tilioq anbefaler derfor at § 31 ændres, så førtidspensionen skal tilkendes fra ansøgningsdato. Dette er yderligere i tråd med handicapkonventionens artikel 28.”

Svar: Bemærkningerne er taget til efterretning til næste gang, at loven skal revideres. Bemærkningerne vedrører ikke nærværende forslag om ændring af Inatsisartutlov om førtidspension.

5. Qeqqata Kommunua

”Qeqqata Kommunua har følgende tilføjelser:

1. Efter§ 7 indsættes en ny overskrift:

"Flytning til/fra en kommune i Danmark eller på Færøerne til/fra Grønland"

Vi foreslår, at der i den nye overskrift tilføjes et fra, plus et til/fra Grønland.”

Svar: Bemærkningen er indarbejdet. Overskriften i forslaget er blevet ændret til:

”Flytning mellem kommuner i Grønland, Danmark og på Færøerne”

”§ 7 b.

Vi kan ikke tilslutte os denne § da, den betalende kommune er fraflytningskommunen, hvilket vil resultere i en stor økonomisk belastning for fraflytningskommunen, at skulle betale førtidspension i 12 måneder, for en borger som er flyttet ud af landet.”

Svar: Beregninger over udgifterne er lavet på baggrund af de 3 initiativer, der blev aftalt mellem de 3 ministre. De 3 initiativer er følgende:

- 1. Udveksling af oplysninger, der kan nedsætte sagsbehandlingstiden.*
- 2. En overgangsordning, hvor en førtidspensionist ved flytning til en anden rigsdal kan tage sin førtidspension med, indtil der er opnået et andet forsørgelsesgrundlag – dog maksimalt i 12 måneder.*
- 3. At førtidspensionister med ingen eller meget lille arbejdsevne, som er tilkendt førtidspension i Danmark eller højeste førtidspension i Grønland eller på Færøerne, automatisk tilkendes førtidspension i den rigsdal, de flytter til.*

Beregningerne bygger derfor på en forudsætning om, at førtidspensionister på højeste førtidspension fra Grønland automatisk overgår til hhv. dansk og færøsk førtidspension fra tilflytningstidspunktet.

”§ 7 C.

En enkel bemærkning, denne § giver god mening, da det er svært at få tilkendt førtidspension i Danmark og den derfor automatisk bliver tilkendt ved flytning til Grønland.

Qeqqata Kommunia synes, at der mangler retningslinjer, når en borger flytter fra en kommune i Grønland til en anden.

F.eks. er der ikke altid mulighed for arbejdsprøvning ved små bosteder og borgeren får dermed tilkendt førtidspension hurtigere og lettere end i en kommune, hvor arbejdsprøvning er tilgængelig. Vurderingsgrundlaget er derfor forskelligt i Grønland, og det vil være ønskeligt, at der udarbejdes retningslinjer på området. F.eks. står der ikke i lovgivningen, at man skal revurdere en tilkendegivelse på ny ved flytning.”

Svar: Bemærkningerne er taget til efterretning til næste gang, at loven skal revideres.

6. Kommuneqarfik Sermersooq

”Generelle bemærkninger

Kommuneqarfik Sermersooq finder umiddelbart, at de estimerede udgifter for det offentlige i Grønland (og deraf også for Kommuneqarfik Sermersooq) er for lave. Særligt følgende afsnit springer i øjnene:

Side 4: Hvert år flytter gennemsnitligt 26 førtidspensionister fra Grønland til Danmark. Hvor samtlige af disse førtidspensionister tidligere ville blive forsørget af de danske offentlige myndigheder, vil førtidspensionister fremover kunne opretholde deres grønlandske førtidspension i op til 12 måneder, mens deres sag er under behandling i den danske tilflytningskommune. Grønland skal således betale disse borgeres førtidspension i op til 12 måneder, hvilket anslås at give årlige merudgifter for 0,19 mio. kr. brutto.

I Rapport om kortlægning af pensionsreglerne på Færøerne, i Grønland og Danmark (2016), Bilag 10 b, Tabel 4 estimeres merudgiften for det offentlige i Grønland at være op til 2.722.700 kr. Den merudgift er baseret på, at 31 førtidspensioner flytter til Danmark og fastholder deres grønlandske førtidspension i 12 måneder.

Det årlige antal fraflytninger (fra Grønland til Danmark) er estimeret til 26. Den gennemsnitlige pensionsydelse i Kommuneqarfik Sermersooq er 8.050 kr. Det er udgangspunktet for følgende overslag over udgifter til det offentlige:

Antal udvandrede førtidspensionister:

26 borgere

Gns. månedlig pensionsydelse pr. pensionist

8.050 kr.

Pensionsudgifter pr. måned for 26 førtidspensionister i DK:

= 209.300 kr.

Det offentlige i Grønland vil have månedlige udgifter på ca. 209.300 kr. i maksimalt 12 måneder. Sagsbehandlingstiden i den danske tilflytningskommune dikterer deraf den årlige udgift. Ved 6 måneders sagsbehandlingstid, inden den danske kommune overtager ydelsen, er udgiften for det offentlige i Grønland 1.255.800 kr. Ved 12 måneders sagsbehandlingstid er udgiften det dobbelte, 2.511.600 kr.”

Svar: Beregninger over udgifterne er lavet på baggrund af de 3 initiativer, der blev aftalt mellem de 3 ministre. De 3 initiativer er følgende:

- 1. Udveksling af oplysninger, der kan nedsætte sagsbehandlingstiden.*
- 2. En overgangsordning, hvor en førtidspensionist ved flytning til en anden rigsdal kan tage sin førtidspension med, indtil der er opnået et andet forsørgelsesgrundlag – dog maksimalt i 12 måneder.*
- 3. At førtidspensionister med ingen eller meget lille arbejdsevne, som er tilkendt førtidspension i Danmark eller højeste førtidspension i Grønland eller på Færøerne, automatisk tilkendes førtidspension i den rigsdal, de flytter til.*

Beregningerne bygger derfor på en forudsætning om, at førtidspensionister på højeste førtidspension fra Grønland automatisk overgår til hhv. dansk og færøsk førtidspension fra tilflytningstidspunktet.

”Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

§7a: Hvor lang sagsbehandlingstid har kommunerne i Danmark?

§7b, stk.2: Fraflyttede førtidspensionister bør behandles på lige fod med øvrige grønlandske førtidspensionister herunder at give oplysninger omkring ændringer i personlige og økonomiske forhold.”

Svar: Ikke indarbejdet. Det fremgår af forslagets § 7 b, stk. 4, at førtidspensionisten har pligt til at underrette den fraflyttede kommune om tilkendelse af førtidspension i tilflytningskommunen, jf. lovens § 33, stk. 1.

Derudover er det tilflytningskommunen, der vurderer, hvilke oplysninger førtidspensionisten skal fremkomme med.

”§7c: Borgere der flytter til Danmark, skal også garanteres hurtig sagsbehandling.”

Svar: Bemærkningen er ikke indarbejdet. Naalakkersuisut kan ikke fastsætte regler i andre lande.

7. Kommune Kujalleq

”Kommunen har gennemgået forslaget og bemærker alene at forslaget ikke ses at forholde sig til § 37, stk. 1 i Inatsisartutlov nr. 40 af 9. december 2015 om førtidspension.”

Svar: Bemærkningen er taget til efterretning. En ændring af § 37, stk. 1, er blevet tilføjet i forslaget.

8. Det Grønlandske Hus Odense

”Retten til at opretholde sin tilkendte førtidspension fra Grønland i op til 12 måneder:

Det er et godt forslag – dog efter vores erfaring ikke vidtgående nok. Processen omkring tildeling af førtidspensioner i DK er så kompleks, at nærmest 10 ud af 10 pensionister fra Grønland ikke vil nå en afklaring i det danske system inden for et år.”

Svar: Forslaget er udarbejdet på baggrund af en aftale mellem 3 ministre i hhv. Grønland, Danmark og Færøerne, der blev enige om, at førtidspensionister kan opretholde deres tilkendte førtidspension i op til 12 måneder i tilflytningsrigsdelen. Forslaget vil stille flyttende førtidspensionister bedre økonomisk end på nuværende tidspunkt.

Naalakkersuisut kan ikke lovgive om sagsbehandlingstider i andre lande. Det kan dog tilføjes, at det følger af god forvaltningsskik, at sager i det offentlige skal behandles inden for rimelig tid og ikke må trække unødigt ud.

Der er behov for:

Forlængelse af perioden (til f.eks. 3 år) – eller et krav til det danske system om at lave afklaring indenfor ganske kort tid – måske et krav om, at der skal ske afklaring indenfor et år – eller alternativt et krav om refusion fra DK til Grønland hvis afklaringen overstiger perioden. (hvis der er lavet aftaler om refusionsregler?)

Endvidere et krav til alle 3 lande om at en oversættelse og fremsendelse ikke må tage længere en fx 1 måned. (man kan meget let komme til at bruge mange måneder på dette praktiske arbejde, hvis der ikke sættes grænser)

Det fremgår af forslaget, at Grønland, Færøerne og Danmark overordnet har ens betingelser for tilkendelse af førtidspension på højeste sats.

Kommentarer:

Danmark tilkender ikke længere førtidspensioner på forskellige satser. Det er vores erfaring, at Danmark og i hvert fald Grønland har vidt forskellige sagsbehandlingstider og metoder, som resulterer i vidt forskellige resultater.

Det er muligt at det på papir fremgår næste enslydende, men det er ikke vores erfaring at sagsbehandlingen på nogen måde ligner hinanden.”

Svar: Bemærkningerne er taget til efterretning, men giver ikke anledning til ændringer i forslaget.

9. KNIPK

”I høringen er formålet, at formindske problemstillinger vedr. førtidspensionister der gerne vil flytte mellem grænser af Grønland, Danmark og Færøerne.

Forslaget stammer fra indstilling fra arbejdsgruppe under Folketinget.

Forslaget går jo ud på, at modtagerkommunen, betaler persons førtidspension, ved personens flytning til en anden kommune, inden for et år, indtil sagen er afklaret, og at kommunen, der efterlades og modtagerkommunen skal samarbejde med omkring vidensdeling.

Derfor støtter KNIPK forslaget, så handicappede og folk uden arbejdsevne kan få det samme behandling og rettigheder som alle andre.

Man kan jo ikke have forskelsbehandling vedr. love og rettigheder inden for rigsfælleskabets grænser.”

Svar: Bemærkningerne er taget til efterretning, men giver ikke anledning til ændringer i forslaget.